

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Вченої ради
факультету/інституту

 А. А. Мельниченко

« 28 » лютого 2017 р.

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ

третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
для здобуття наукового ступеня доктор філософії

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 05 Соціальні та поведінкові науки

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 053 Психологія

Ухвалено Вченою радою факультету/інституту
(протокол від « 27 » лютого 2017 р. № 7)

РОЗРОБНИКИ:

Ложкін Георгій Володимирович, доктор психологічних наук,
професор кафедри психології і педагогіки

Воляннюк Наталія Юріївна, доктор психологічних наук,
професор кафедри психології і педагогіки

Гуцол Світлана Юріївна, доктор психологічних наук, доцент
кафедри психології і педагогіки

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

РОЗДІЛ 1. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ НАУКИ

Тема 1. Науковий період історії психології і система психологічних учень

Початок наукової психології. Психологічна лабораторія В. Вундта. Система психології В.Вундта. Гуманітарні науки у ХХ сторіччі. Психологія форми (гештальтпсихологія). Біхевіоризм. Феноменологія, екзистенціалізм, герменевтика. Персоналізм. Психоаналіз, неофрейдизм і структуралізм. Сучасна психологія: школи, напрямки, тенденції розвитку.

Тема 2. Вітчизняна психологія, її школи і напрямки

Вітчизняна психологія в радянський період. Персоналії та теорії. Харківська психологічна школа та її персоналії. С.Л. Рубінштейн і «основи вітчизняної психології». Л. С. Виготський: культурно-історична теорія психіки. Б.Г. Ананьєв: людина як предмет пізнання, О. М. Леонтьєв і теорія діяльності. К.О. Абульханова-Славська: учіння про діалектику людського життя. Теорія установки К.Д. Узнадзе і грузинська школа психології. Київська вчинкова школа В. А. Роменця. Школа генетичної психології С. Д. Максименка.

Тема 3. Методологія сучасної психології

Взаємозв'язок психологічної теорії і методології. Основні категорії, принципи та методологічні проблеми сучасної психології: сутність, історичний портрет, динаміка. Рівні методології сучасної психології Історичний перелік основних методологічних проблем сучасної психології: ситуація виникнення, умови сутнісної динаміки. Перспективи розв'язання методологічних проблем засобами сучасної психологічної науки.

Тема 4. Методи психології

Науковий метод: сутність, структура, застосування. Принципи побудови психологічного дослідження. Система методів психологічної науки і практики. Теоретичні методи психологічного дослідження. Емпіричні методи дослідження.

Експеримент. Спостереження. Аналіз продуктів діяльності. Опитувальні методи. Методи практичної психологічної допомоги. Можливості застосування математичних методів у психологічних дослідженнях. Взаємозв'язок методології, методу та методики дослідження

РОЗДІЛ 2. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ. ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ

Тема 1. Поняття про психіку. Предмет психології як науки

Проблема природи психіки. Детермінація психічного. Сучасна теорія відображення. Вчення про рефлекс. Функції психіки. Онтогенез людської психіки. Внутрішнє та зовнішнє як психологічна проблема. Суб'єктивний та об'єктивний аспекти психічного. Динаміка уявлень про предмет психології.

Тема 2. Психічні явища: класифікація та систематизація

Засади класифікації психічних явищ. Психічні процеси. Психічні стани. Психічні властивості. Взаємозв'язок психічних процесів, станів та властивостей. Пізнавальна сфера психіки. Емоційно-вольова сфера психіки.

Тема 3. Психологія особистості

Теорії особистості. Вітчизняні теорії особистості. Структура особистості. Зарубіжні теорії особистості. Розвиток теорії особистості в Європі та США у ХХ ст. Психоаналітична теорія особистості З.Фройда. Індивідуальна психологія А. Адлера. Аналітична психологія К.-Г. Юнга. Гуманістичний психоаналіз Е. Фромма. Теорія особистості за К. Хорні. Гуманістична психологія особистості А. Маслоу. Феноменологічна теорія особистості К. Роджерса. Теорія особистості В. Франкла. Теорії життєвого шляху особистості. Генеза буття особистості за С. Д. Максименком.

Тема 4. Психічні процеси

Пізнавальні психічні процеси: система, функції, властивості. Відчуття. Види відчуттів. Фізіологічні механізми відчуттів. Сприймання. Закономірності побудови перцептивного образу. Властивості сприймання. Теорії сприймання. Увага. Види уваги. Властивості уваги. Теорії уваги. Пам'ять. Види пам'яті.

Процеси пам'яті. Теорії пам'яті. Явище ремінісценції. Мислення. Види мислення. Психологічні закономірності мислення. Теорії мислення. Мовлення. Види мовлення. Функції мовлення. Взаємозв'язок мовлення та мислення. Уява. Види уяви. Теорії уяви. Емоційні та вольові психічні процеси: система, функції. Фізіологічні основи емоцій. Види емоцій. Почуття. Теорії емоцій. Воля. Поняття емоційного інтелекту. Підходи до дослідження волі. Вольова дія. Вольові властивості та їх розвиток.

Тема 5. Вищі психічні функції та властивості

Свідомість як вища форма розвитку психіки. Психологічні закономірності пізнавальної діяльності. Загально психологічні теорії інтелекту і його види. Інтелект. Психометричні моделі інтелекту. Біологічні та соціальні фактори розвитку інтелекту. Креативність. Психологічні закономірності творчості (В.О. Моляко). Самосвідомість та її розвиток. Зміст та структура Я-концепції. Значення рефлексії в пізнанні та самопізнанні.

Тема 6. Психологія індивідуально-психологічних відмінностей

Психодинамічні індивідуальні відмінності. Темперамент. Теорії темпераменту. Вчення про властивості нервової системи та темперамент за І. П. Павловим. Конституційні теорії темпераменту Е. Кречмера та У. Шелдона. Концепція властивостей нервової системи та темпераменту Б. М. Теплова та В. Д. Небиліцина. Дослідження темпераменту В. С. Мерліним, В. М. Русаловим, Я. Стреляу. Здібності. Види здібностей. Рівні прояву здібностей (обдарованість, талант і геніальність). Проблема спадковості інтелекту. Характер. Дослідження особистості з позицій теорії рис: (Г. Олпорт, Р. Кеттелл). Дослідження особистості з позицій теорії типів (Г. Айзенк).

Тема 7. Психологія професійної діяльності

Психологічна основа діяльності. Теорії діяльності. Структура діяльності: мотив, мета, спосіб, результат. Вчення про мотивацію. Потреба. Мотив. Боротьба мотивів. Системогенез діяльності (за В.Д. Шадріковим). Теорія провідних типів діяльності. Діяльність та розвиток особистості.

РОЗДІЛ 3. СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Тема 1. Теоретичні основи соціальної психології

Предмет соціальної психології як науки. Передумови соціальної психології. Формування соціальної психології як науки. Теорія психології народів. Психологія народів і мас. Концепція «інстинктів соціальної поведінки». Експериментальний етап к розвитку соціальної психології. Біхевіоризм. Когнітивний напрямок. Психоаналітичний напрямок. Гуманістичний напрямок. Соціально-екологічна теорія Урі Бронфенбренера.

Тема 2. Психологія спілкування

Спілкування як соціально-психологічне явище. Структура спілкування. Функції спілкування. Види спілкування. Спілкування як обмін інформацією. Засоби комунікації. Вербальна та невербальна комунікація. Бар'єри спілкування. Спілкування як взаємодія.

Спілкування як соціальна перцепція. Механізми взаєморозуміння. Соціальне пізнання: як люди осмислюють соціальний світ. Перцептивні схеми та їх вплив на соціальну перцепцію. Ефект первинності (новизни, першого враження). Роль установок та стереотипів у соціальній перцепції. Ефект ореолу і інші ефекти соціальної перцепції (сприйняття людини людиною). Каузальна атрибуція як соціально-психологічний феномен. Міжособистісна атракція та її чинники. Психологічні способи впливу в процесі спілкування.

Тема 3. Психологія груп

Поняття про соціальну групу. Класифікації груп. Психологічні особливості великих груп. Психологічні закономірності масової поведінки. Психологічні закономірності функціонування та розвитку малих груп. Процеси та механізми групової динаміки. Розвиток малої соціальної групи. Моделі групо- та колективоутворення. Групові норми та нормоутворення. Феномен групового тиску. Конформізм та конформність. Проблема згуртованості групи. Конфлікт як явище групової динаміки. Феномени лідерства і керівництва. Теорії походження лідерства та керівництва. Стилi лідерства та керівництва. Особливості прийняття

рішення групою.

Тема 4. Соціальна психологія особистості

Соціально-психологічні аспекти дослідження особистості. Проблема соціалізації у соціальній психології. Інститути соціалізації. Етапи соціалізації. Механізми соціалізації. Соціально-психологічні фактори культури та їх вплив на особливості соціалізації. Особистість у структурі групових відносин. Статус та роль особистості в групі. Чинники регуляції соціальної поведінки особистості. Формування соціогенних потреб особистості. Структура та моделі просоціальної мотивації. Мотивація афіліації. Мотивація допомоги. Мотивація влади та соціально-психологічного впливу. Мотивація відповідальності. Психологічні механізми регуляції соціальної поведінки. Соціально-психологічні особливості адаптації особистості в соціальному середовищі. Структура та функції соціальних настанов. Взаємозв'язок соціальної настанови та поведінки. Дослідження атитюдів. Ієрархічна структура диспозицій особистості. Системи соціальних та індивідуальних значень: нормативна та рольова регуляція; психологічні проблеми конвенціональної регуляції поведінки. Соціальний контроль. Експектації. Соціальні норми. Види санкцій. Форми соціального контролю (закон, табу, звичаї, традиції, мораль, моральність, культурні норми, етикет). Гендерна соціалізація. Психологічний час та психологічний вік особистості. Життєві кризи особистості. Проблеми девіантної соціальної поведінки особистості. Саморегуляція соціальної поведінки особистості. Основні способи розуміння себе: інтроспекція, теорія самосвідомості, каузальні теорії, спостереження за своєю поведінкою, Я-схеми, соціальна взаємодія, теорія соціального порівняння, самопрезентації. Практичне значення вдосконалення соціально-психологічних характеристик особистості.

Тема 5. Прикладна соціальна психологія

Головні напрями прикладної соціальної психології. Цілі та принципи соціально-психологічного тренінгу. Різновиди та сфери застосування соціально-психологічного тренінгу. Соціально-психологічна специфіка сім'ї як малої соціальної групи. Фактори що обумовлюють розвиток сім'ї. Соціально-психологічні проблеми управління та організації. Психологічні

закономірності впливу засобів масової комунікації. Специфіка взаємодії у віртуальних соціальних мережах. Психологічні закономірності рекламного впливу та бренд-комунікацій. Психологія іміджмейкінгу.

РОЗДІЛ 4. ПРИКЛАДНІ ТА ПРАКТИЧНІ ГАЛУЗІ ПСИХОЛОГІЇ

Тема 1. Психологічна діагностика

Виникнення та розвиток психодіагностики. Розвиток психодіагностики на теренах Радянського Союзу. Розвиток психодіагностики в Європі та США. Психодіагностичний метод і діагностичні підходи. Об'єктивний підхід у психодіагностиці. Тестування здібностей та особистості. Суб'єктивний підхід у психодіагностиці, його діагностичні можливості та обмеження. Проективний підхід до діагностики особистості. Поняття проєкції. Діагностичне значення та обмеження проєктивних методик. Класифікація психодіагностичних методик. Вимоги до психодіагностичних методик. Надійність, її види та способи встановлення. Валідність, її види та способи встановлення.

Стандартизація психодіагностичної методики. Статистичні норми. Вимоги до розробки та адаптації психодіагностичних методик. Організація психодіагностичного обстеження.

Характеристика основних етапів психодіагностичного обстеження. Психологічний діагноз та прогноз. Специфічні особливості комп'ютерної психодіагностики. Етичні та фахові норми психодіагностики.

Тема 2. Психологічне консультування та психотерапія

Психологічне консультування та немедична психотерапія як форми психологічної допомоги. Відмінності між психологічним консультуванням, немедичною та медичною терапією. Цілі та методи психологічного консультування. Принципи організації консультативної взаємодії. Моделі консультативної допомоги. Етапи консультативної взаємодії та їх завдання. Техніки консультування. Характеристика найбільш типових консультативних звернень. Історія виникнення та розвитку психотерапії як соціального інституту. Цілі та методи психологічної терапії. Напрями та школи психологічної терапії.

Специфіка індивідуальної та групової психотерапії. Організаційні засади роботи психотерапевта. Проблема ефективності психологічної терапії. Етичні та професійні вимоги до підготовки та діяльності психотерапевта. Феномен професійного вигоряння психотерапевта.

Тема 3. Психологія праці, професійного вибору та профорієнтації

Психологія праці як прикладна галузь психологічної науки. Основні функції і завдання психолога на підприємстві. Психологічний зміст праці. Системна психологічна характеристика професійної діяльності. Професіограма як результат наукового вивчення і узагальнення відомостей про працю. Психограма як ядро професіограми. Професійна придатність як багаторівневе, поліструктурне утворення. Професійна придатність та професійно важливі властивості.

Мотивація до праці. Моделі мотивацій до праці. Задоволеність працею. Функціональні стани людини в трудовій діяльності. Діагностика та корекція функціональних станів у трудовій діяльності. Навчання та підвищення кваліфікації працівників. Функції психолога в системі професійного відбору та профорієнтації. Роль психолога у попередженні професійних деформацій особистості, психологічному забезпеченні успішної професійної кар'єри особистості.